
לבי במערב ואנוכי מזרחן

במזרחנים ובתיאוריות שלהם, אלא בציבור האמריקני – ובעיקר בפוליטיקאים ובמלומדים העוסקים בתחום החדש "מדעי הטרור", המפיצים "הסברים" פשטניים מאוד, שלא לומר מגוחכים" להיסטוריה הערבית. גרוע מכך, טען ביינין, האמריקנים החלו להשלות את עצמם שארצם "מוגנת באופן ייחודי כלשהו מההשלכות של פעולותיהם בעולם".

אבל את ביקורתו החריפה ביותר שמר ביינין ל"תועמלנים הניאורשמרנים", שפתחו לאחרונה ב"מסע הכפשה בסגנון מקארתיסטי נגד מאס"א". ביקורת זו כוונה, מן הסתם, בעיקר אל ספרו החדש של מרטין קרמר, מגדלי שן על חול: כישלונם של לימודי המזרח התיכון באמריקה. ואין להתפלא על מורת רוחו של נשיא האגודה היוקרתית: בספר דק הגזרה מגולל קרמר כתב אישום חמור נגד דיסציפלינה אקדמית שזכתה לעידוד, לטיפוח ולמימון בהיקף מעורר קנאה, ואף על פי כן לא עלה בידה להציע פרשנויות מועילות באשר למתרחש באזור הנפיץ ביותר בעולם.

קרמר מצוי היטב בתחום שעליו הוא כותב. משנת 1995 עד 2001 ניהל את מרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה באוניברסיטת תל אביב, וכיום

Martin Kramer

*Ivory Towers on Sand:
The Failure of Middle Eastern
Studies in America
The Washington Institute
For Near East Policy*

137 עמודים

ביקורת: מרלה ברורמן

מעט יותר משנה אחרי אירועי 11 בספטמבר 2001 נאספו בושינגטון כאלפיים מחברי האגודה ללימודי המזרח התיכון (מאס"א), לרגל הוועידה השנתית של הארגון. באגודה, אחד הגופים האקדמיים רבי-ההשפעה בארצות-הברית, חברים כמה מן המזרחנים האמריקנים הבולטים ביותר. ג'ואל ביינין מאוניברסיטת סטנפורד, נשיאה הראשון של האגודה מאז 11 בספטמבר, הודה בנאום המרכזי שלו כי השנה האחרונה הייתה לכל הדעות שנה קשה ללימודי המזרח התיכון: אנשי התחום הותקפו על כישלונם לחזות, ואחר כך להסביר, את התלקחותו הפתאומית של הטרור האיסלאמי האנטי-אמריקני. עם זאת, אמר ביינין, אין לתלות את האשם

הוא משמש כעמית במכון ושינגטון למדיניות במזרח הקרוב וכעורך המידל איסט קוורטרלי, כתב עת המוקדש ליצירת חלופה למחקר המאובן המתקיים באוניברסיטאות החשובות בארצות הברית. כמלומד בעל ידע מקיף בתחום, הפועל בעיקר מחוץ לזירה האקדמית, קרמר הוא האישי הנכון לניסוח ביקורת מושכלת על המתרחש במגדלי השן של האוניברסיטה. הוא מספר סיפור מרתק על הידרדרותה של דיסציפלינה שלמה בשל הנאמנויות הפוליטיות של נציגיה ועל חוקרים שטחו עיניהם מראות את האמת האפלה על נושא המחקר שלהם.

בעיני קרמר, הנקודה החשובה ביותר בסיפורם של לימודי המזרח התיכון בארצות הברית היא כישלונם העקבי של המזרחנים האמריקנים במציאת הסבר לאירועים המכריעים שהתחוללו בזירה בשלושת העשורים האחרונים. במשך כל התקופה הזאת ציירו המלומדים תמונה רומנטית של אזור הנמצא תמיד על סף רפורמה ושגשוג. בשל הטיותיהם לא עלה בידם להסביר את ההתפתחויות הקטסטרוֹפיות הרבות שהבעירו את המזרח התיכון, כמו ההתקפה על ישראל ב-1973; מלחמת האזרחים בלבנון, שפרצה ב-1975; המהפכה האיראנית של 1978; מלחמת איראן-עיראק בשנות השמונים; פלישת עיראק לכוויית ב-1990; התפרצות האלימות הפלסטינית בשנת 2000; ומתקפת הטרור על ארצות הברית ב-2001. "שוב ושוב הופתעו אנשי האקדמיה בידי נושאי המחקר שלהם", כותב קרמר. "שוב ושוב נדחקו הפרדיגמות שלהם הצדה מפני האירועים".

שורשי הבעיה נעוצים, לדעתו של קרמר, בחלחולה של הפוליטיקה למחקר האקדמי בעקבות מלחמת ששת הימים. עד אז החזיקו רוב החוקרים בתיאוריה אופטימית, שצפתה את "התפתחותו" של המזרח התיכון באמצעות רפורמה פוליטית, חברתית וכלכלית הנמצאת ממש בהישג יד. רוג'ר אואן, ראש לימודי המזרח התיכון בהרווארד, הודה בשנת 1990 ש"קשה היה שלא להתלהב מהפרויקט של נאצר, לראות את מצרים... מבעד לעיניו, לכתוב עליה באותו אוצר מילים טעון מאוד של תכנון וחינוך וצדק חברתי לכל". אין פלא שבחודשים שלאחר ניצחונה הדרמטי של ישראל נבוכו חוקרי המזרח התיכון מן הסירוב הערבי להודות בתבוסה, לחתום על הסכם שלום ולפתוח בתהליך של בחינה עצמית. במקום להתמודד עם המסקנות המתבקשות מהתנהגותם של הערבים, גילו חוקרים רבים שקל יותר להאשים את ישראל במבוי הסתום שאליו נקלע האזור.

נאום שנשא ג'ורג' חוראני נשיא מאס"א ב-1968 בישר, לטענת קרמר, על העידן האנטי־ישראלי החדש בלימודי המזרח התיכון. בנאום, שכותרתו הייתה "פלסטין כבעיה של אתיקה", קבע חוראני כי "תביעתם של הערבים למדינה [בפלסטין]... מבוססת על עובדות שאין עליהן עוררין", בעוד ש"תביעותיהם של היהודים לחיות בחלק של פלסטין ולהקים בו מדינה... מציגות בעיה מוסרית קשה". חוראני שלל את התביעות ההיסטוריות והדתיות של היהודים על ארץ ישראל וקבע כי להתיישבות הציונית המוקדמת לא הייתה כל הצדקה מוסרית. גם בריחת היהודים מן הדיקטטורה

האקדמי של העיסוק בישראל ובמלחמתה
בערבים רק הלך וגבר עם הזמן.

שנת 1978 הייתה סימן דרך
נוסף באקטיביזם הפוליטי של
המלומדים. באותה עת פרסם אדוארד
סעיד, פרופסור לספרות אנגלית באוני-
ברסיטת קולומביה, את ספרו אוריינטליזם,
ובו ביקורת גורפת על יחסה של
הציביליזציה המערבית לעולם הערבי.
סעיד, שהציג את עצמו כפליט פלסטיני
מנושל (מאז התברר שטענה זו מוטלת
בספק), ייחד חלק ניכר ממחקרו האקדמי
בראשית שנות השבעים לביסוסה של
ההערכה כי קבוצות פלסטיניות יהיו כוח
של קדמה במזרח התיכון. אוריינטליזם
העמיד את הפלסטינים בהקשר רחב
הרבה יותר: כעת הם נעשו קרבנותיה
האחרונים של הדעה הקדומה המושרשת
על הערבים והאיסלאם, שבאמצעותה
הצדיק המערב את שליטתו במזרח. סעיד
לא היסס לקבוע ש"נכון לומר שכל
אירופי, במה שיכול היה לומר על
האוריינט, היה גזען, אימפריאליסט
ואתנוצנטרי כמעט לחלוטין".

פרסומו של אוריינטליזם חולל תמורה
של ממש בלימודי המזרח התיכון. מעתה
היה האויב לא רק ישראל, אלא חלק
גדול מהציביליזציה המערבית, ובעיקר
העילית הפוליטית והאינטלקטואלית
שעמדה בראשה. חוקרים רבים, שחשו
תסכול נוכח סירובו של האזור להתאים
את עצמו לדגמים מערביים של קדמה,
קיבלו בשמחה את הפרדיגמה החדשה של
סעיד. "לימודי המזרח התיכון", כתב
קרמר, "התנערו מכל אמות מידה
אובייקטיביות, והמירו את השקדנות
באידיאולוגיה. את הפוליטיזציה שפשתה

הנאצית לא הפכה את ההגירה הציונית
ללגיטימית, מאחר ש"איאפשר להניח
שאילו פלסטין לא הייתה זמינה, היו כל
שאר השערים מחוץ למרכז אירופה
נשארים סגורים בפני אותם היחידים".
מוטב היה לו הבינו היהודים את הסבל
שגרם המפעל הציוני וויתרו על שאיפתם
למדינה, חתם חוראני את דבריו.

לחוקרי המזרח התיכון, כמו לכל אדם
אחר, היו כמובן העדפות פוליטיות
משלהם, ואחרי 1967 הם לא היססו
להשתמש בבמה האקדמית כדי לקדם
אותן. נאומו של חוראני, טוען קרמר, נתן
לגיטימציה לסוג של הטיה פוליטית
המוסיפה לאפיין את לימודי המזרח
התיכון עד היום.

בתוך זמן קצר הפך הסכסוך הערבי-
ישראלי למוקד התעניינותם של המזרחנים
האמריקנים ולנושא הפופולרי ביותר
בספרות האקדמית העוסקת באזור. קרמר
מצטט סקירה של ספרים ומאמרים
מרכזיים בנושא המזרח התיכון שפורסמו
בשנים 1962-1985, ומראה כי יותר
משליש מהם עוסקים בהיבט כלשהו של
הסכסוך הערבי-ישראלי - תשומת לב
מופרזת ביותר, במיוחד כאשר מביאים
בחשבון את המלחמות, המאבקים
הדתיים, המתרחיפות החברתיות והפולי-
טיות ושאר הבעיות המאפיינות את
הזירה. העניין בעימות זה, מסכם קרמר,
"בא אפוא על חשבון דיון בנושאים
אחרים, שסבלו מהזנחה יחסית. אלא
שבאווירה של שנות השבעים היה מקובל
להניח למרצים ללמד על פי נטיותיהם
הפוליטיות, ותמיד אפשר היה להצדיק
את ריבוי הקורסים שעסקו בסכסוך
הערבי-ישראלי במספר הרב של
הנרשמים אליהם". ואמנם, הדיבוק

החוקתיות, הדמוקרטיה וצורות ממשל פרלמנטריות ונעשו איסלאמיות.

למשקפים שהיו מוטרים מן העובדה שהאזור עוד לא הצמיח מדיסונים וג'פרסונים משל עצמו יעץ אספוזיטו להמתין בסבלנות. "יש לזכור", כתב בשנת 1994, "שהדמוקרטיזציה בעולם המוסלמי מתקדמת בדרך של התנסות ובהכרח כרוכה הן בהצלחות והן בכישלונות. גם הפיכתן של מונרכיות פיאודליות מערביות למדינות לאום דמוקרטיות דרשה זמן... כיום אנו עדים לתמורה היסטורית בעולם המוסלמי". בינתיים, שומה על אנשי המערב לגלות פתיחות מחשבתית שתבטא, בראש ובראשונה, בטרמינולוגיה שהם משתמשים בה לתיאור התופעה החדשה. "המונח 'פונדמנטליזם' טעון בהנחות מוקדמות בעלות הקשר נוצרי ובסטריאוטיפים מערביים...", כתב אספוזיטו בשנת 1996. "המונחים 'תחייה איסלאמית' ו'אקטיביזם איסלאמי' הולמים יותר, כיוון שאינם טעונים כל כך מבחינה ערכית ויש להם שורשים במסורת של רפורמה פוליטית ושל אקטיביזם חברתי". הפירוש המחודש שהציע אספוזיטו לפוליטיקה האיסלאמית, כמין הד לאופ-טימיזם המחקרי של שנות החמישים וראשית שנות השישים, נעשה עד מהרה המוסכמה האקדמית. ברוח זו קבע רשיד חלידי מאוניברסיטת שיקגו, במאמר משנת 1985 שכותרתו "דמותה של הפוליטיקה הפנים-ערבית ב-1995", כי סוף שנות השמונים וראשית שנות התשעים יביאו בלי ספק "להחלפת שליטים ומן הסתם גם לשינויים במשטרים". ג'ון וול, פרופסור לתולדות האיסלאם באוניברסיטת ג'ורג'טאון,

בשורותיהם הסו כמחויבות ערכית". בזכות אוריינטליזם יכלו חוקרים "לגולל את אמונותיהם הפוליטיות כהקדמה לכל דבר שכתבו או עשו". הספר קידש "הייררכיה מוסכמת של מחויבויות פוליטיות שבראשה פלסטין, ואחריה האומה הערבית ועולם האיסלאם". אבל מעל לכל, טוען קרמר, ביטל סעידי בעצם את הלגיטימציה של המחקר המערבי בענייני המזרח, בטענה שכל העוסקים בו נגועים בגזענות – במודע או שלא במודע – ושואפים להשאיר את העמים הערביים במצב של כניעות.

בשלהי שנות השבעים, עם עלייתו של המשטר החומוייניסטי באיראן ופרוץ מלחמת האזרחים הדתית בלבנון, גבר העניין שגילו החוקרים באיסלאם. ואולם, במקום להצביע על מה שנראה לרבים כסערה מתרגשת ובאה, ציירו המזרחנים את הדברים בצבעים ורודים, ונטו לפרשם במונחים ערבים יותר לחיך המערבי. בניסיון להגן על האיסלאם הראה ג'ון אספוזיטו מאוניברסיטת ג'ורג'טאון, למשל, כי בין הזרמים הפונדמנטליסטיים המוסלמיים לתנועות הפוליטיות המערביות שורר בעצם דמיון רב. בספר איסלאם ופוליטיקה, שיצא לאור ב-1984, תיאר אספוזיטו את עליית הכוחות האיסלאמיים באיראן ובפקיסטן בזו הלשון:

החלת ההיסטוריה והערכים האיסלאמיים על המעשים והעניינים המודרניים הניבה פרשנויות רעננות של מושגים איסלאמיים או הרחבה שלהם. התוועדות והסכמה משמשות להענקת לגיטימציה איסלאמית לצורות פרלמנטריות מודרניות של ממשל "איסלאמי". בשם דת מוחמד אומצו

הסביר בדברים שנשא לפני ועדה של הקונגרס ב-1992 כי סודן – מדינה הנשלטת במשטר צבאי – מצויה בעיצומו של "מאמץ ליצירת דגם הסכמי ולא-קונפליקטואלי לשיתופם של ההמונים בפוליטיקה".

אנשי האקדמיה האמריקנים נחפזו גם להזהיר מפני התמקדות יתרה באלימות הערבית, משום שזו עלולה להביא רק לחיזוק סטריאוטיפים. כמו כל ארץ מודרנית ודמוקרטית, אמר אז אספוזיטו, מכירות גם המדינות הערביות בכך שאלימות משיגה רק את התוצאה ההפוכה, וללא ספק ינטשו דרך זו בתוך כמה שנים. וכך, בשנות התשעים, מיאנו רוב חוקרי המזרח התיכון להודות בסכנה שנשקפה למערב מצד הקבוצות האיסלאמיות הפונדמנטליסטיות. לא ייפלא אפוא שבמסגרת ועידת מאס"א שהתקיימה בנובמבר 2002 עסקו רק ארבע מתוך יותר מחמש מאות הרצאות בצמיחתו של הפונדמנטליזם האיסלאמי האלים. רוב המרצים בכנס העדיפו להתמקד בנושאים אחרים – בעיקר בתרבות הפלסטינית ובענייני מגדר.

אין אלא להצטער על התעקשותם של אנשי מאס"א לדבוק בעמדתם – תהיינה אשר תהיינה ההתפתחויות באזור. לאחר הפיגוע במרכז הסחר העולמי בניו יורק ב-1993 הזדרז ריצ'רד בולייט, פרופסור להיסטוריה מאוניברסיטת קולומביה, לארגן ועידה בחסות המכון ללימודי המזרח התיכון של האוניברסיטה – לא כדי להסביר את הופעתו של הטרור בניו יורק, אלא כדי להתמודד עם "האנטישמיות החדשה" נגד המוסלמים, שמניעה אותה "נטייתם של כלי תקשורת המוניים להפריז בדיווח, להיתפס להלך הרוח הכללי ולשווק עוינות כלפי

האיסלאם". כאשר משווים את הדברים האלה לתגובתו של ג'ואל בינין למתקפת הטרור על מרכז הסחר העולמי ב-11 בספטמבר 2001, שבה הוא מגנה את אלה הממנים עצמם ל"שומרי המוסר הפטריוטי" ומקדמים "פשעי שנאה נגד מוסלמים וערבים", קשה שלא להבחין בנטייה לחזור על טעויות.

ראולם, למרות ההטיה הפוליטית הברורה של לימודי המזרח התיכון בארצות-הברית, מעז בכל זאת קומץ אנשי אקדמיה לבטא עמדה שונה. הבולט שבהם הוא ההיסטוריון ברנרד לואיס מאוניברסיטת פרינסטון. בשנת 1982 פרסם לואיס בניו יורק טיימס מאמר שבו יצא חוצץ נגד חיבורו של סעיד והציג אותו כתיאור לקוי מיסודו של המחקר המערבי. בשנת 2002, לאחר שנים ארוכות של גלות מקצועית, זכו השקפותיו של לואיס למקום הראוי להן עם פרסומו של רב-המכר שלו – מה השחבש? ההשפעה המערבית והחגובה המזרח תיכונית, המתעד את הידרדרותה של התרבות האיסלאמית ואת כישלונה בהתמודדות עם האתגרים שמציב לה המערב; גם השנה זוכה ספרו החדש, המשבר באיסלאם, להצלחה מסחררת בשוק האמריקני. חוקר אחר שאינו מהסס להפגין עצמאות מחשבתית וישרה אינטלקטואלית הוא פואד עג'מי מאוניברסיטת ג'ונס הופקינס. הספרים שפרסם, מלבד: ערביים וערבים מאז 1967 ב-1981 וארמון החלומות של הערבים: אודיסיאה של דור ב-1999, הראו כי התרבות הערבית התערערה בהדרגה בשל קרבת האליטות שלה לתנועות פוליטיות אלימות ורדיקליות. כמה כותבים וחוקרים אחרים – ובהם דוד פרייס

ג'ונס, דוד פרומקין ואפרים קארש - ציירו אף הם תמונה שלא עלתה בקנה אחד עם הקו האקדמי הדומיננטי בתחום. בשנים האחרונות גבר הביקוש להסברים חלופיים לאירועים במזרח התיכון, ועימו גדל גם נפח המחקר בנושא. רבים מהחוקרים שתמרו למגמה זו חברים במכוני מחקר עצמאיים, שחירות המחשבה בהם רבה יותר ומתאימה לאלה שעמדותיהם אינן תואמות את הבון-טון האקדמי. עם חוקרים אלו נמנים דניאל פייפס, מחבר הספר עטור השבחים האיטלאם המיליטנטי מניע לאמריקה (2002) ומנהל 'פורום המזרח התיכון' בפילדלפיה, המפרסם את כתב העת מידל איסט קוורטרלי; סטיבן שוורץ, פרשן מדיני בכיר ב'קרוניקל' ושינגטון להגנה על דמוקרטיה, שספרו שחי פניו של האיטלאם (2002) מתעד את הקשרים הפיננסיים בין המונרכים הערבים לארגוני טרור; ומרטין קרמר עצמו, שהוא כאמור עמית ב'מכון ושינגטון למדיניות במזרח הקרוב', מכוון המחקר העצמאי שהוציא לאור את מודלי שן על חול. כפי שקרמר מציין, "שום אדם המלמד היום באוניברסיטה אמריקנית לא היה מרשה לעצמו לפרסם ביקורת כזאת על לימודי המזרח התיכון באקדמיה".

חוקרים ישראלים מילאו אף הם תפקיד חשוב במגמה החדשה בחקר המזרח התיכון בארצות-הברית. אחד הבולטים שבהם הוא יגאל כרמון, ראש 'המכון לחקר תקשורת המזרח התיכון' (ממרי) שבסיסיו בירושלים ובוושינגטון. כרמון משפיע השפעה ניכרת על הדיון הציבורי בארצות-הברית, בזכות התרגומים שלו, בזמן אמת, להצהרות שמשמיעים אישי ציבור ואנשי רוח מן העולם הערבי. שני חוקרים ישראלים

נוספים - הקשורים שניהם למכוני מחקר בירושלים - פרסמו חיבורים שהופיעו ברשימות האמריקניות של רבי-המכר בשנה האחרונה. האחד הוא מיכאל אורן, עמית בכיר במרכז שלם (המוציא לאור את תכלח), מחברו של הספר שיישה ימים של מלחמה: יוני 1967 ועיצוב המזרח התיכון המודרני, שיצא לאור ב-2002; לדברי השבועון ניוווק, לספר הייתה השפעה על האסטרטגיה של הבית הלבן במלחמה בטרור. החוקר השני הוא דורי גולד, לשעבר שגריר ישראל באו"ם והיום ראש 'המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה', שחיבורו החדש ממלכות השנואה: כיצד חומכת ערב הסעודית בטרור הגלובלי החדש מצביע על מעורבותה של מדינה זו "בכל רמה של שרשרת הטרור", ומערער את הדעה המקובלת הרואה בה בעלת ברית אמינה של ארצות-הברית.

עדיין מוקדם לומר איזו השפעה תהיה למכונים אמריקניים וישראלים אלו על מדיניות המערב במזרח התיכון. אולם הזן החדש של חוקרי המזרח התיכון דומה להפליא למה שקרמר מכנה "הזרים האינטימיים", שסייעו לשיקומה של דיסציפלינה שנשבתה בדוגמות שלה. אף שקרמר אינו מייחד להתפתחות זו תשומת לב רבה, השחיקה המתמשכת במונופול של מאס"א על לימודי המזרח התיכון בארצות-הברית עשויה להתגלות בסופו של דבר כחלק החשוב ביותר של הסיפור.

מובן שהמסד האקדמי של לימודי המזרח התיכון בארצות-הברית לא ראה בעין יפה את האיום החדש על ההגמוניה האינטלקטואלית שלו. אתר האינטרנט קמפוס ווק' של דניאל פייפס, המתעד את הסילופים האקדמיים של

של המזרח התיכון, הרימו החוקרים העצמאיים את הכפפה. ובשעה שמימון פדרלי ותרומות מאפשרים למחלקות האקדמיות להנפיק עוד ועוד מחקרים שאינם מסבירים דבר, נדרשים המכוני העצמאיים להציע פרשנויות אפקטיביות למתחולל באזור – ולא, ישלמו על כישלונם ביוקר. יתר על כן, אין ממש בטענתם של אנשי האקדמיה כי מגיעים של מכוני המחקר עם קובעי המדיניות פוגמים ביושרם האינטלקטואלי. נהפוך הוא, קשרים אלה רק משרים את איכותו של התוצר המחקרי, העובר תחת עינם הבוחנת של אלה שאינם יכולים להרשות לעצמם את המותרות של התבוססות בפרדיגמה כושלת ובתיאוריות מנותקות מן המציאות.

מה שהופך אפוא את מודלי שן על חול למסמך מרתק אינו רק הסיפור שהוא מספר, אלא גם הסיפור שאליו הוא משתייך. הצלחתם של חוקרים אלטר-נטיביים דוגמת קרמר הפכה תחום מחקרי שהיה פעם חוג סגור לזירה של דיון פתוח – פתיחות המשרתת היטב את המערב בשעה שהוא מגן על עצמו מפני אויב שרק עתה הוא מתחיל לעמוד על טיבו.

מלה ברורמן היא עורכת משנה בחכ"ל.

חוקרי מאס"א, צבר פופולריות רבה כל כך עד שבתגובה הזהיר רשיד חלידי מפני "מאמץ לאומי רחב היקף וממומן היטב המנוהל בידי אנשי אקדמיה שוליים מתחום לימודי המזרח התיכון, שמניעות אותם כנראה הן דעותיהם הפרו-ישראליות הקיצוניות והן מרירותם לנוכח העובדה שמעולם לא הצליחו לזכות בהוקרת עמיתיהם". במכתב פתוח שהפנה לחברי מאס"א לאחר פרסום מודלי שן על חול התריע ג'ואל ביינן מפני "האווירה הקסנופובית הנוכחית בארצות-הברית" וקרא לעמיתיו להגן על הדיסציפלינה שלהם מפני מבול ההאשמות "המרושעות, האישיות והשקריות" המוטחות בה. ברוח דומה קבעה נשיאת מאס"א הנוכחית, ליסה אנדרסון, כי עבודתו של קרמר, אף שיש בה במובנים רבים "התערבות בעלת ערך", היא ניתוח מן הסוג שמציעים "אנשים שיש להם עניין כללי בשוק הרעיונות ומעורבות עמוקה בדיון הציבורי... אלא שחסרים להם כלים שיטתיים ליצירת אחריות שתשמור על יושרם האינטלקטואלי".

אנדרסון צודקת בהעלותה את שאלת האחריות; אולם בנקודה זו מוטל עליה ועל חבריה לפשפש דווקא במצפונם שלהם. בשעה שחוקרים מהזרם המרכזי באוניברסיטאות האמריקניות מסרבים להישיר מבט אל הבעיות הקשות